

عنوان مقاله:

جایگاه علم هندسه بر مبنای معیارهای طبقه بندی علوم در حوزه فرهنگی ایران دوران اسلامی (*از قرن ۲ ه.ق تا قرن ۱۱ ه.ق)

محل انتشار:

کنفرانس ملی معماری، عمران، شهرسازی و افق های هنر اسلامی در بیانیه گام دوم انقلاب (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

بهزاد فروغی نیا - دانشجوی دکترای پژوهش هنر دانشگاه هنر تهران پردیس بین المللی فارابی

ایرج داداشی - استاد یار گروه پژوهش هنر، دانشکده علوم نظری و مطالعات عالی، دانشگاه هنر تهران

خلاصه مقاله:

هندسه یکی از کاربردیترین و مرتبط ترین دانشها با سایر علوم، از دیر باز در هنر و معماری ایران خود نمایی کرده و جلوه های بصری بی شماری را خلق کرده است. مساله کمتر پرداخته شده، جایگاه دانش هندسه در طبقه بندی علوم اسلامی از حیث معیارهای انتخابی می باشد. در این پژوهش توصیفی موضوع محور با روش تفسیری - تاریخی از طریق پرداختن به شناسایی آراء اندیشمندان علوم اسلامی، معیارهای طبقه بندی آنان را مشخص می نماییم و رسالات و کتب هندسی با ارزشی را که حامل دانش عملی این علم در دوران با شکوهمند هنر و معماری این سرزمین بوده اند را نیز بشناسیم. لذا با هدف یافتن آراء اندیشمندان که منجر به تشخیص و اهمیت جایگاه این دانش در طبقه بندی علوم شده در دو حیطه ی طبقه بندی علوم و کتب و رسالات هندسی به تفحص پرداختیم. به این نتیجه ها رسیده ایم که علی رغم تنوع معیارهای ارزش گذاری و گستردگی آراء اندیشمندان، علم هندسه چه به عنوان حکمت نظری، فلسفه عملی، علوم عقلی، وجود عینی، علوم غیرشرعی و... همواره جایگاه ثابتی در میان طبقه بندی علوم اسلامی از کندی تا ملاصدرا داشته است و بصورت زیر شاخهای از علم ریاضی یا مستقل و تحت نام هندسه پرداخته شده و برای آن مراتبی عملی، نظری و فروع هم قائل شده اند. مسلمانان فارغ از اینکه متأثر از کدام مکتب فلسفی یا کلامی بوده اند، با تکیه بر کلام وحی به علم هندسه نگاه مقدسی نشان دادند، و آنرا سبب تعالی روح و نفس خود دانسته اند. باتوجه به این ارزشگذاری، علاوه بر آراء اندیشمندان در طبقه بندی علوم، رسالات هندسی مستقل و باارزشی منجمله رسائل هندسه اخوان الصفا، رساله النجاره بوزجانی، عیون الحساب یزدی و... هم در علم هندسه به شکوفایی رسیده که به هندسه عملی و کاربرد آن در صناعات نیز اشاره و زمینه کسب دانش عملی هندسه را برای صنعت گران و معماران فراهم نموده اند.

کلمات کلیدی:

هندسه ، دانشمندان علوم اسلامی ، طبقه بندی علوم در تمدن اسلامی . معیارهای طبقه بندی ، کتب و رسالات هندسی ،

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1251619>

